

Tap av statsborgerlige App. rettigheter

Radikale endringer i bestemmelsene kan ventes

— Jeg er av den mening at man bør oppheve de nugjeldende bestemmelser om at statsborgerlige rettigheter tapes ved straff av en bestemt størrelse, sa høyesterettsdommer Erik Solem på Den Norske Kriminalistforenings møte i går, hvor han talte om rettighetstap som straff. Spørsmålet om revisjon av bestemmelsene for rettighetstap vil bli tatt opp av straffelovkomiteen. Han ønsket å forutskikke den bemerkning at han i sitt foredrag bare hevdet private meninger, men ikke desto mindre kan man ganske sikkert regne med vesentlige endringer.

Foredragsholderen pekte på nødvendigheten av å komme fram til en smidigere, mindre skjematisk ordning.

— Lovgivningen frembyr på dette område et broket bilde. Tap av statsborgerlige rettigheter, etter de nugjeldende bestemmelser, innebærer for eksempel at man også mister retten til å få alderstrygd. En sakfører kan derimot opptre i rettssalen om han har mistet disse rettigheter, når han ikke er fradømt retten til å praktisere. Handelsbrev kan man ikke få, men en lege kan praktisere, hvis han «for tiden fører en hederlig vandel». En megler derimot må «ha ført en hederlig vandel», det er ikke nok at han for tiden skikker seg vel.

Rettighetstap må ikke være en tilskattet tilleggsstraff for å skade gjerningsmannen. Fradømmelse av rettigheter må ikke bli en tilgift til straffen, men en verneforanstaltning fra samfunnets side.

Taleren kom inn på tap av stemmerett. Stemmerett er ikke noe man kan få gjort noe galt med. Velgerne kan kanskje synes det er uverdige å møte opp ved urnene når de kan treffe en mann som er dømt til et års fengsel for uaktsomt drap. Men det er ikke mer uverdig å møte ham enn en flokk skattytere som i årevis har snytt stat og kommune for betydelige beløp. Man bør oppheve de automatiske bestemmelser, men jeg antar man bør holde adgangen åpen for domstolene til å fradømme stemmeretten for forbrytelser mot de paragrafer som gjelder landsforræderi, høyforræderi og valgfusk. Det har en psykologisk betydning å lære folk hva landsforræderi er, og det er videre av betydning å holde adgangen åpen til å idømme tap av stemmerett så vi slipper å gi en lov tilbakevirkende kraft, om vi igjen skulle komme i ulykken. Når det gjelder bestemmelser for offentlig stilling, kan det være riktig å sette opp en norm for visse krav til hederlighet for å oppnå slik stilling.